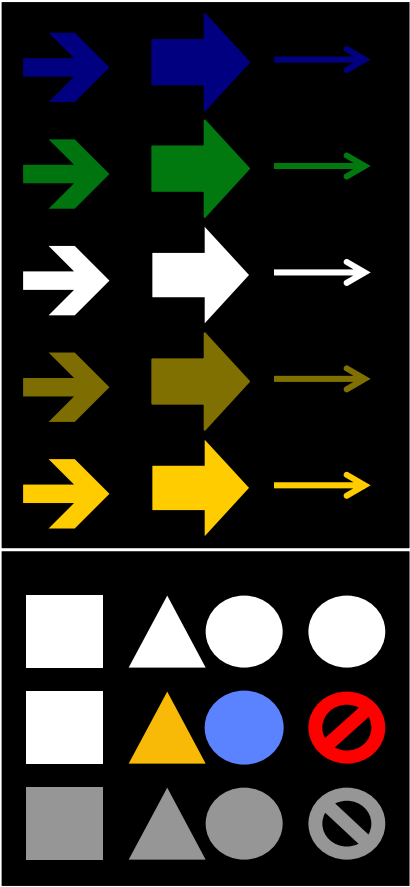

Muzeum umění a designu Benešov
International Institute for Information Design

**praktická
vizuální
komunikace**

UČEBNICE DRUHÉ GRAMOTNOSTI

Učebnice je určena nejen grafickým designérům,
ale také laikům užívajícím v běžném životě vizuální komunikaci.
Doplňkově je vhodná rovněž při studiu společenských věd.
Zejména obrazová část publikace může jako názorná pomůcka sloužit
při vhodném pedagogickém užití také při výuce na základních i v mateřských školách.

***Rád bych tedy toto vydání symbolicky věnoval
ředitelce Základní školy v Dukelské ulici v Benešově paní PaedDr. H. Procházkové
řediteli Gymnázia v Benešově panu Mgr. Z. Zahradníčkovi
a rektorovi Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze panu PhDr. Ing. Pavlu Liškovi***

Názorná výuka má svůj neopomenutelný vzor
v českém učiteli národů Janu Ámosu Komenském.

ORBIS PICTUS

LINGUA PICTUS

Proto metodika této učebnice vychází také
z příkladu Komenského knihy Orbis sensualium pictus.

PRAKTICKÁ VIZUÁLNÍ KOMUNIKACE
UČEBNICE DRUHÉ GRAMOTNOSTI

Text a ilustrace © Tomáš Fassati
Muzeum umění a designu Benešov, 2009

Publikaci recenzovali:

Prof. Mgr. Ján Šmok, Institut informačního designu (předchozí vydání)
Dipl. Ing. Peter Simlinger, International Institute for Information Design, Wien
Doc. Karel Míšek PhD., Fakulta umění a designu, Univerzity J. E. Purkyně, Ústí nad Labem
PhDr. akad. soch. Rostislav Illík, Fakulta multimediálních komunikací, Univerzita T. Bati ve Zlíně

Autor děkuje za možnost konzultací:

PhDr. J. Lukavskému a PhDr. D. Hellerovi z Psychologického ústavu AV ČR (kapitoly o kogn. psychologii),
Doc. Ing. G. Timčákovi a Ing. D. Dugáčkovi z Technické univerzity Košice (článek trénink pozornosti)

a za připomínky:

Mgr. J. Rathouskému (Institut informačního designu), PhDr. J. Rousovi (VŠUP Praha),
Prof. R. Vaňkovi (VŠUP Praha), PhDr. I. Slaměnkovi (FF UK Praha) a Ing. A. Zárubovi (VŠUP Praha).

Tento učební text je vytištěn v nákladu pouze několika výtisků
a bezplatně distribuován do školních knihoven.

ISBN 978-80-87400-01-2

Publikace neprošla jazykovou ani grafickou úpravou.

Část obrazového materiálu užitá jako ilustrace naučného textu pochází z učebnic a dalších publikací
(v závorce uvedeni autoři, pokud jsou známi a nejsou totožni s uvedenými autory publikací):

Katedra Komunikací Wizualnej WFP Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Krakow 1993
(Andrzej Lipien, Andrzej Schaefer, Bogumil Szymanda, Maciej Szemplinski)
Dreyfuss, Henry: Symbol Sourcebook, New York 1972
Greewieldová, Susan A.: Lidská mysl, Praha 1998
Wildbur, Peter a Burke, Michael: Information Graphics, 1998
Work, VŠUP Praha 2005
(Michal Kopecký, Martin Strnad, Jan Kloss, Boris Meluš, Karolina Kmochová, Jakub Korouš)
30 Lat Katedry Komunikací Wizualnej WFP ASP w Krakowie, Krakow 2005
(Barbara Caplak, Maciej Mytnik, Monika Bielak)
Rathouský, Jiří: Informační systém veřejné části výpravních budov železnice, městské,
autobusové meziměstské, osobní lodní a letecké dopravy, Praha 1989
Rathouský, Jiří: Aktualizovaný informační systém veřejné části výpravních budov
a nástupních ploch železniční, autobusové, letecké, lodní a městské dopravy, Benešov 1999
Aicher, Otl, Krampen, Martin: Zeichensysteme der visuellen Kommunikation, Stuttgart 1977
Bliss, Charles K.: Semantography (Blissymbolics), 2d enlarged edition, Semantography
(Blissymbolics) Publications, 2 Vicar Street, Coogee 2034, Sydney, Australia.
ERCO, propagační firemní sešit, Ludenscheid 1990
Olgay, Nora: Safety Symbols Art, Van Nostrand Reinhold, 1995
Sternberg, Robert J.: Kognitivní psychologie, Praha 2002
Straková, Jarmila, a Brabec, Václav: Katalog technologických symbolů, Praha 1989
Šmok, Ján a kolektiv: Barevná fotografie, Praha 1975
Šmok, Ján: Umělé světlo ve fotografii, Praha 1972
1000 Signs, Köln 2004

Omlouváme se autorům ilustrací jejichž jména nebo kontakty se nám nepodařilo zjistit
a prosíme je o zaslání zprávy na adresu institut.id@atlas.cz

ÚVODEM

TEORIE

(zdroje světla a prostředí – světelný tok – osvětlení – spektrální charakter) SVĚTLO
(citlivost a ostrost zraku – zrakové vady a klamy) ZRAK

VNÍMÁNÍ

POZORNOST

(inteligence – paměť – gramotnost) FAKTORY VNÍMÁNÍ

ZASTUPOVÁNÍ POZNATKŮ

(figura – znak – symbol – skladba sdělení – sdělení lineární a celostní) SDĚLOVÁNÍ

(základní symboly – šipky – kombinace, variace a mutace – historické tvary – folklór) UŽITÍ FIGUR, ZNAKŮ

A SYMBOLŮ

(základní pojmy – čitelnost – srozumitelnost) PRÁCE S PÍSMEM

TEXTOVÉ ZNAKY

(jak působí barvy – obecný barevný kód v praxi – užití analogické a symbolické) UŽITÍ BAREV

(barva a tabulka – barvy bez tabulky – tabulka bez barvy) BARVA A SYMBOLICKÁ TABULKA

(orientační kód a další doplňkové barevné kódy) DALŠÍ UŽITÍ BAREV

POŽADAVKY NA SDĚLOVAČE A OVLÁDAČE

VIZUALIZACE

JEDINEČNÉ JEVY

VYBRANÉ OBLASTI SDĚLOVÁNÍ

OVLADAČE A SDĚLOVAČE PŘÍSTROJŮ

ORIENTACE

ZVÝRAZNĚNÍ PROSTORU

KVALITY

ZDRAVÍ A BEZPEČÍ

VĚDA

KULTURA

PRAXE

CHYBY A JAK JE NAPRAVIT

TVORBA NOVÝCH PRVKŮ

HARMONIZACE SYSTÉMŮ

(testování čitelnosti – testování srozumitelnosti) TESTOVÁNÍ KVALITY

UČEBNÍ TESTY A POMŮCKY

DĚJINY PRAKTICKÉ VIZUÁLNÍ KOMUNIKACE

KOMUNIKAČNÍ SYMBOLY V UMĚNÍ A REKLAMĚ

JINÁ PRIORITY

ČESKÝ ŠVEJK BLOUDÍ PO CELÉM SVĚTĚ

INSTITUT INFORMAČNÍHO DESIGNU

ZÁVĚREM: PROFESNÍ KODEX

SLOVNÍČEK POJMŮ

LITERATURA

(pouze na webu nebo CD) SLOVNÍK

VEŘEJNÉ INFORMACE

TERMINÁLY VEŘEJNÉ DOPRAVY

SPORT A TĚLOVÝCHOVA

BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ

SILNIČNÍ DOPRAVA (TEST IID)

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

POTRAVINY

BIOLOGIE

OŠETŘOVÁNÍ LÁTEK A ODĚVŮ

OVLADAČE SILNIČNÍCH MOTOROVÝCH VOZIDEL

ELEKTROTECHNICKÉ PŘEDMĚTY A ZAŘÍZENÍ

KANCELÁŘSKÉ STROJE

PŘEDMLUVA KE TŘETÍ VERZI ZPRACOVÁNÍ

Za první českou učebnici vizuální gramotnosti je možné považovat Slovník zrakového mimoslovního sdělování z poloviny 90. let 20. století¹, který obsahoval čtyřicetistránkový úvod seznamující se základními principy druhé gramotnosti. Tehdy ale ještě nebyl výzkum globálního obrazového jazyka tak daleko, aby mohla kniha obsahovat dostatečně komplexní systémový popis problematiky. První komplexnější gramatika proto byla publikována až v závěru 90. let v Učebnici praktické vizuální komunikace, kterou vydal rovněž Institut informačního designu. Šlo o jednoduchou obrazovou publikaci v klasické i elektronické (CD a web) formě určenou zejména k doplnění kursů a přednášek. Druhá verze zpracování² již byla doplněna slovníkovou částí se systémovými, mezinárodně unifikovanými soubory znaků a symbolů. Vzdělávací činnost v oboru druhé gramotnosti si pak vyžádala další zásadní rozšíření, aby učebnice mohla sloužit stejně při kursech určených uživatelům i tvůrcům vizuálních komunikačních systémů, mládeži i dospělým.

Učebnice je rozdělena do čtyř částí, které se často opakovaně věnují jednotlivým oblastem zrakového sdělování, aby je podrobily různým úhlům pohledu. Přesto, že jsou jednotlivé díly publikace více věnovány teorii nebo praxi, je návaznost teorie a praxe využívána průběžně. V teoretických částech se to projevuje praktickými příklady, v praktických odkazy na teoretické principy.

První část učebnice nazvaná **Teorie** se zabývá základním fyzikálním předpokladem vizuální komunikace – světlem, zrakovým ústrojím, které otevírá problematiku psychologie vnímání, základními principy sdělování a obecnými otázkami práce s barvou a tvarem. Druhá část – **vybrané oblasti sdělování** – je souborem poznámek k praktickému užití jednotlivých komunikačních souborů. Nejde tedy o komplexní přehledy a analýzy. Členění této části je pouze pomocné, neboť obsahy statí se prolínají. Obecným otázkám **praxe** je věnována třetí část. Upozorňuje na nejčastější chyby v komunikaci, seznamuje s možnostmi jejich odstranění, nabízí testy vizuální gramotnosti i metodiky testování sdělovacích prvků a jejich soustav. Je doplněna historickým přehledem, informací o Institutu informačního designu a ukázkami některých navazujících komunikačních oblastí. Čtvrtá část – **slovníková příloha** se bude od tohoto vydání podle aktuálních ekonomických a organizačních možností realizovat převážně jen v podobě CD a webových stránek.

Souběžně s klasickým vydáním publikace bude k dispozici elektronická forma na CD pro účely promítání při výuce a podle možností bude rozšířena také webová forma učebnice, která dosud existovala jen ve velmi stručné podobě na adrese www.institut-informacniho-designu.cz.

Učebnice je výsledkem výzkumu v rámci české pobočky Mezinárodního institutu informačního designu. Práce probíhá v návaznosti na odborné aktivity International Institut for Information Design, který sdružuje mnohé vědce z celého světa, působící převážně na vysokoškolských pracovištích. V zahraničí jsou však publikovány pouze dílčí výsledky výzkumů. O komplexní shrnutí problematiky se v knihách vydávaných ve světě pokoušejí někteří grafičtí designéři, jejich práce však nejsou dostatečně systematické a komplexní. Komplexnost je přitom pro výklad problematiky nezbytná, neboť s většinou jednotlivých poznatků potřebných k celostnímu pochopení vizuální komunikace se laická ani designéřská veřejnost ve školní výuce neseťkává.

¹ Fassati, Tomáš: Slovník zrakového mimoslovního sdělování, Institut inf.designu, Benešov, 1994

² Fassati, Tomáš: Učebnice druhé gramotnosti, Institut inf. designu, Benešov, 2001

ÚVODEM

O současné epoše se říká, že je dobou vizuální komunikace. Lidstvo se jakoby paradoxně vrací ke sdělování obrazem včetně „obrázkového písma“. Vedou ho ale k tomu podstatně jiné důvody než na počátku kulturní historie. Globální civilizace s vystupňovanou rychlostí životního rytmu nezbytně potřebuje ke svému fungování rychle čitelný, mezinárodně srozumitelný jazyk. Od počátku 20. století si jej postupně vytváří, živelně i systematicky, izolovaně i koordinovaně.

Praktická nehlásková vizuální komunikace je dorozumíváním pomocí grafických figur, znaků a symbolů. Používají se v nebarevné formě, aby mohly být za účelem významových mutací vkládány do různých typů barevných tabulek. Praktická nehlásková vizuální komunikace dnes již tvoří velmi rozsáhlou soustavu. Používá se ve všech oblastech lidské činnosti od matematiky přes biologii, ekologii, obsluhu domácí elektroniky, ošetřování oděvů, balení potravin, sport a rekreaci až k bezpečnosti a zdravotnictví. Řídí se „pravopisnými“ pravidly **unifikovanými mezinárodními normami**. V nejvyspělejších zemích již tvoří součást výuky kvalitních škol. Také v České republice jistě bude v dohledné době zařazena do základních školních osnov.

Vědní obor vizuální komunikace je tvořen naukou o stavbě sdělení, naukou o skladbě sdělení, naukou o distribuci sdělení a také naukou o adopci a konzumu sdělení. Obor má svou etymologii, sémantiku, dialektologii a přirozeně také **gramatiku** a nauku o slohu, která patří k nejnámějším. Slovníky vizuální komunikace se zabývá speciální část lexikografie.

Vzhledem k tomu, že se existence gramatiky praktické vizuální komunikace dotýká časté diskuse, je nezbytné malé upřesnění. Jak známo, existuje-li gramatika, má formu **deskriptivní** nebo **preskriptivní**. První skupina diskutujících klade otázku po smyslu existence pravidel praktické vizuální komunikace jako takových. Většinou pochází ze sociálních skupin, které nemají přehled po mezinárodních unifikačních aktivitách a laicky naivně věří v přijatelnou komunikativnost živelně vznikajících grafických symbolů nerespektujících přirozené systémové vztahy. Druhá skupina diskutujících vychází z odborných poznatků, požaduje tvorbu i dodržování dalších mezinárodních vizuálně-komunikačních norem (preskriptivní gramatiku) přičemž přirozeně propadá skepsi vyplývající z jejich pomalého a nedokonalého prosazování. Kompromisem mezi uvedenými krajními přístupy může být dočasný důraz na gramatiku deskriptivní, která bude odbornou analýzou značně živelně se rozvíjejícího systému pomáhat k jeho porozumění a funkčnějšímu užívání. Z takového postoje vychází i tato učebnice.

Gramotnost představuje znalost gramatiky. Jde přirozeně nejen o zapamatování obsahu jednotlivých komunikačních struktur, ale také znalost konvenčních způsobů zacházení s nimi, např. ovládnutí skladebných postupů a principů. Poměrně snadno měřitelný základ stupně gramotnosti tvoří znalost komunikačních struktur. V této rovině představuje úplnou **první gramotnost** u hláskově zapisovatelného jazyka znalost přibližně 26 znaků. V systému pojmového čínského písma je považován člověk za gramotného při znalosti 1500 znaků. To je ovšem velmi omezený rozsah, pro běžné čtení novin je např. třeba znát dvojnásobek – 3000 znaků. V běžné komunikaci je pak v čínském jazykovém prostoru užíváno asi 9000 znaků z celkového počtu 60 000. Posuzování stupně **druhé gramotnosti** je oproti tomu obtížnější. Je zde též jakýsi základní soubor znaků a symbolů velikosti přibližně 100 prvků. Dále je však potřeba znalosti do značné míry vázána na převažující typ činnosti jedince, čím se může rozsah, ale i obsah nezbytné gramotnosti různých lidí poměrně lišit. Situaci dále komplikuje skutečnost, že určité procento komunikačních prvků je méně či více srozumitelné bez předchozího učení. Jde o jev, který u prvního typu gramotnosti neexistuje. Jeho přeceňování u druhého typu pak působí proti zvyšování gramotnosti a tím i funkčnosti komunikace.

Pod široký pojem **vizuální komunikace** (zrakové obsahové jednání) zahrnujeme nejen sdělování obrazem prostřednictvím figur, znaků a symbolů, ale také předvádění, gestikulaci a mimiku lidského těla. Z jiného úhlu pohledu je třeba konstatovat, že k mimoslovnímu sdělování patří nejen přímá „vizuální řeč“ těla člověka, ale také všechny soustavy vizuálních struktur, které vytvoří různými pomůckami, od štětců, tužek, fotoaparátů a kamer až po grafické editory počítačů.

Do vizuální podoby se převádějí i zvukové systémy hláskové řeči (běžná písma, vlajková abeceda, grafický zápis Morseovy abecedy), pojmové systémy řeči (posuňková komunikace) nebo tonální systémy hudby (noty). Hlásková řeč je pak převoditelná i do hmatové roviny (slepecké písmo).

Vedle obecné praktické nehláskové vizuální komunikace existuje rozsáhlá oblast, která pracuje s prvky odpovídajícími vlastním jménům ve verbální komunikaci, která zastupují **jedinečné jevy**. Symboly v ní charakterizují jedinečné jevy: osoby, skupiny osob, akce, instituce apod. Užívají se zde značky, logotypy a symboly, zvláštní forma symbolů a značek – erby a vlajky. K nejpodstatnějším funkcím uvedené symboliky patří repre-

zentace daného subjektu. Její komunikační možnosti jsou sociálně omezeny. Touto oblastí se bude učebnice zabývat jen okrajově.

Vzhledem k tomu, že jde o základní učebnice, používají se v textu často jen velmi stručná vysvětlení daných jevů, někdy bez dalšího doložení. Podrobné analýzy jednotlivých jevů vizuální komunikace má k dispozici Institut informačního designu a obsahuje je specializovaná literatura.

Mezinárodní institut informačního designu se zabývá vzděláváním odborné i laické veřejnosti v oblasti vizuální komunikace (tj. nehláskové zrakové sdělování), které se ve stovkách vizuálních komunikací vyvíjí v systém druhé gramotnosti. Veliká část vizuální komunikace podléhá mezinárodním nebo alespoň částečně vizuální komunikace pravidlům (normy ISO, ČSN ad.). Učebnice a slovníky vizuální komunikace všech oborů jsou k dispozici a slovníky vizuální komunikace všech oborů jsou k dispozici a slovníky vizuální komunikace všech oborů jsou k dispozici a slovníky vizuální komunikace všech oborů jsou k dispozici

BARVY POTRUBÍ (2) JEDNOFÁZOVÉ EL. VODIČE (2)

voda (modrá)
pára vodní (červená)
vzduch (žlutá)
plyn (zelená)
ostatní (šedá)

vodivé fáze (červená)
vodivé střední (modrá)
vodivé ochranné (zelená)

DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY (4)

městský bus, tram (žlutá)
police (modrá)
poštmáci (červená)
závěrečný pomoc (zelená)
pohřební vůz (černá)
vojenský dopravní prostředek (šedá)

UNIFORMY (2)

police (modrá)
voják (zelená)

EKOLOGIE (3)

klasická životní prostředí (zelená)
zpracování (červená)
ekologický výrobek (zelená)
ekologická strava (zelená)
obal z recyklovaného materiálu (zelená)
obal s recyklovaným použitím (zelená)

VOZOVKY (3)

nedoporučují se sločky a tabulky červené žluté a modré výmě dopravních značek

VEŘEJNÁ DOPRAVA (2)

taxi (červená)
autobus, městský autobus, tramvaj (zelená)
metro, lanovka, pozemní vlak (modrá)

ČERPADLA PŮHONNÝCH HMŮT (3)

benzín 92 (červená)
benzín 95 (zelená)
benzín 98 (červená)
benzín natural 95 (zelená)
nafta (červená)
plyn (zelená)
voda, vzduch (modrá)

NÁDOBY NA SBĚRNÉ SUROVINY (4)

sklo bez barvy (zelená)
sklo barvené (červená)
papír (zelená)
umělé hmoty (zelená)
nebezpečný odpad (červená)
organický odpad (zelená)
přechodový nádobí odpad (zelená)

POMOC V NOUZI (3)

POLICE (modrá)
HASIČI (červená)
poštmáci (červená)
první pomoc, zdravotnická (zelená)
nemocniční (zelená)
lékárna (zelená)
veterinář (zelená)

VISUAL COMMUNICATION IN GENERAL

words: heart (primary meaning), letter "T" (secondary meaning), love, information

wordless: figure (similar to), sign (convention), symbol (similar to), symbol (convention)

CONVENTIONAL ELEMENT'S COMBINATION IN GENERAL (2)

triangle + bicycle = triangle with bicycle (sign combination of elements)

TOURISM (5)

Kabařov 8 km, Nová Ves 2 km walking tour
Kabařov 8 km, Nová Ves 3 km cycling tour out of road
Kabařov 8 km, Nová Ves 3 km cycling tour on road

CONCRETE MARKING (4)

graphic symbol, KISHO, sign, logotype

COLOUR AND SHAPE CODE GENERALLY (4)

meaning variation of symbol:	conventional effect of table colour: shape of table:	optimal version:	black-white version:	road version:
predication	indifferent effect limitation	[square]	[square]	[square]
predication	indifferent effect limitation	[square]	[square]	[square]
information about danger	order concentration	[square]	[square]	[square]
warning	risk of danger gripping	[triangle]	[triangle]	[triangle]
order	advanced attention concentration	[circle]	[circle]	[circle]
limit	danger restriction	[circle]	[circle]	[circle]
prohibition	danger restriction + negation	[circle]	[circle]	[circle]
greater prohibition	danger restriction + strong negation	[circle]	[circle]	[circle]

ARROWS (2)

direction of the motion in a relation to the system of coordinates (two arrow-shapes possibilities)

slowly: up, down, forward, back

fast: forward, back

material flow: [arrow]

function: [arrow]

direction of the motion relating to the observer (2 possibilities)

proportions: [K] [K] (except of technical schemes)

COLOURED ORIENTATION CODE (2)

motorway dest.	state name	roadway dest.	n. of district	town name	number
local destinat.	n. of local area	street name	number		
circumdrive d.					
tourist destin.	inform. about tourist destination				

ORIENTATION IN TOWN (2)

+6 Tywniakova Benešov - Červené vršky name of the street

38+ house orientation number

4 house orientation number

FUNKČNOST A ERGONOMIE INFORMAČNÍHO DESIGNU

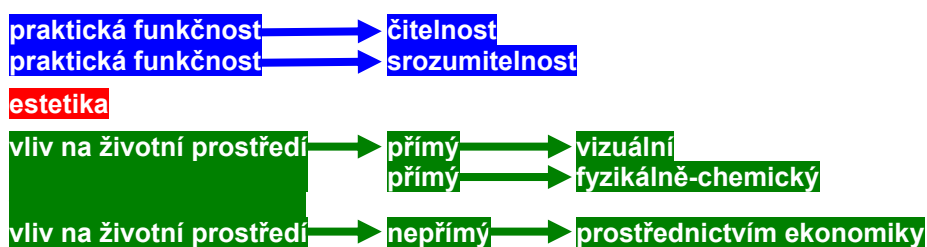
Ergonomie zkoumá vztah produktů společenské činnosti k lidskému organismu. Z počátku svého vývoje se zabývala převážně jen pohybovým ústrojím. Dnes již vnímá lidský organismus jako nedílný celek a zabývá se všemi systémovými vztahy. Můžeme říci, že jde o problematiku všestranné komunikace těla a výrobku, výtvoru³ nebo jejich soustav tvořících umělé prostředí. Mnohé výrobky a výtvoři mají více funkcí. Některé jsou vztaženy ke komplexnějšímu prostředí, některé k jiným výrobkům a výtvorům, některé k materiálu. Kvalita těchto funkcí je předmětem zkoumání různých oborů. Všechny výrobky a výtvoři pak více či méně plní také funkce vztažené ke člověku, ať už s jejich pomocí pracuje, působí přímo na své tělo nebo fungují nezávisle, ale mají vliv na životní prostředí sdílené společně s člověkem. Kvalita těchto funkcí je předmětem zkoumání ergonomie.

Komunikační produkty, jako je např. informační design, jsou určeny pouze k působení na člověka.⁴ Jejich praktickou schopností přenášet informaci se ergonomie rovněž zabývá. Tuto rovinu fungování informačního designu ovlivňuje srozumitelnost a čitelnost. Hodnotíme je metodami, které jsou popsány ve zvláštní kapitole učebnice. Otázkami emocionálního působení přenášené informace se zabývají psychologie, sociologie, filosofie a estetika.

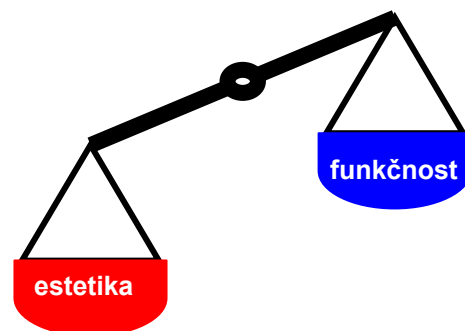
Odborná kritika funkčnosti všech typů produktů designu je nezbytnou součástí fungujícího tržního mechanismu. Spotřebitelé se v kvalitách často dostatečně neorientují, čehož systematicky využívá výrobce, který s vydatnou podporou reklamy předstírá hodnoty tam, kde nejsou a nemorálně tím zdůvodňuje ceny výrobků. Odborná kritika funkčnosti designu je zatím velmi málo rozvinuta, zejména taková, která se zabývá nikoli špičkovou, ale jen běžnou produkcí. Je proto dobře, že nynější zavedení vzdělávacího programu pro teoretiky designu na pražské Vysoké škole uměleckopřemyslové má podpořit větší zapojení kvalitní kritické publicistiky do života české společnosti.

Při **celostním hodnocení kvalit** informačního designu můžeme někdy dospět ke zjištění, že estetické nebo ekologické vlastnosti působí proti funkčnosti. Estetika by neměla omezovat funkčnost ani částečně, kvalifikovaný profesionál dokáže vytvořit kvalitní produkt s vyváženou funkčností i estetickými vlastnostmi. Také ekologické vlastnosti produktu přímo působící v prostředí dokáže profesionál zvolit tak, aby neměly negativní vliv na celkovou kvalitu. Ekonomika však může mít při nezbytně daných finančních limitech negativní vliv na funkčnost. Designér za to nenese plnou profesní odpovědnost. Skutečně odborná kritika pracuje komplexně se všemi uvedenými faktory.

KVALITY INFORMAČNÍHO DESIGNU V CELOSTNÍM POJETÍ

Zatímco amatérská tvorba se tradičně vyznačuje nízkou komunikační i estetickou kvalitou, profesionálové často upřednostňují kvalitu stylu před kvalitou čitelnosti a srozumitelnosti.

³ Pomocně odlišeni na výtvoři a výrobky se snaží charakterizovat produkty s komunikační funkcí a bez ní.

⁴ Pevně, neboť pomocí některých výtvorů a úkonů komunikujeme také se zvířaty.